

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 2. listopada 2024.

Analiza presude

Kalčićek protiv Hrvatske
zahtjev br. 22458/18

povreda čl. 6. stavka 1. Konvencije – nepristran sud

Zbog odlučivanja istog suca o žalbi u kaznenom postupku i o ustavnoj tužbi – povreda prava na nepristran sud

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), zasjedajući u odboru od 3 suca, 25. lipnja 2024. objavio je presudu u kojoj je utvrdio da je u predmetu podnositeljice zahtjeva došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Pravomoćnom presudom Općinskog suda u Novom Zagrebu podnositeljica zahtjeva proglašena je krivom te je osuđena na uvjetnu kaznu zatvora zbog počinjenja kaznenih djela zlorabe položaja i ovlasti te sprječavanja dokazivanja. Predmetnom presudom, općinski sud pozvao se na prethodno doneseno rješenje Vrhovnog suda kojim je ukinuta ranije donesena oslobađajuća presuda prvostupanjskog suda zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja jer je obrana podnositeljice zahtjeva ocijenjena neuvjerljivom. Sudac B.B. bio je jedan od troje sudaca vijeća Vrhovnog suda koje je odlučivalo o žalbi protiv oslobađajuće prvostupanjske presude. Podnositeljica zahtjeva potom je podnijela ustavnu tužbu u kojoj je *inter alia* osporavala utvrđenja hrvatskih sudova o vjerodostojnosti njezine obrane. Ustavni sud je ispitao osnovanost ustavne tužbe podnositeljice zahtjeva, ali ju je u konačnici odbacio kao nedopuštenu smatrajući da u njoj nije otvoreno nikakvo ustavnopravno pitanje. Rješenje o odbačaju ustavne tužbe donijelo je vijeće Ustavnog suda od troje sudaca, od kojih je jedan član bio sudac B.B. koji je u međuvremenu imenovan ustavnim sucem.

Zbog činjenice da je sudac B.B. bio član vijeća koje je odlučilo da je ustavna tužba podnositeljice nedopuštena te ujedno i član drugostupanjskog vijeća koje je prethodno ukinulo presudu kojom je bila oslobođena kaznenih optužbi, podnositeljica zahtjeva je pred Europskim sudom prigovorila zbog nedostatka nepristranosti Ustavnog suda pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije.

Uvodno, upućujući na svoje zaključke iznesene u predmetu [Hrvatski golf savez protiv Hrvatske](#) (br. 66994/14, stavci 110. – 121., 17. prosinca 2020.) Europski sud je odbacio prigovor zastupnice Republike Hrvatske da je podnositeljica imala obvezu već prilikom podnošenja ustavne tužbe podnijeti zahtjev za izuzeće suca B.B. Naime, argument da je podnositeljica mogla pretpostaviti da bi sudac B.B., kao jedan od tek 13 sudaca Ustavnog suda, mogao odlučivati o njezinoj ustavnoj tužbi Europski sud nije prihvatio. Istaknuo je da podnositelji zahtjeva nisu obvezni preventivno zahtijevati izuzeće sudaca čija bi nepristranost

mogla biti podložna sumnji. Slijedom navedenog, zahtjev podnositeljice je proglašen dopuštenim.

Pri ocjeni osnovanosti zahtjeva podnositeljica Europski sud je podsjetio na relevantna konvencijska načela koja se odnose na nepristranost sudova, a sažeta su u predmetu [Morice protiv Francuske \[VV\]](#), br. 29369/10, stavci 73. – 78., ECHR 2015.). Sukladno tim načelima, nepristranost uobičajeno podrazumijeva izostanak predrasude ili pristranosti. Postojanje nepristranosti u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije utvrđuje se subjektivnim i objektivnim testom;

- prema subjektivnom testu mora se uzeti u obzir osobno uvjerenje i ponašanje konkretnog suca, to jest, je li sudac imao neke osobne predrasude ili pristranosti u tom predmetu,
- prema objektivnom testu provjerava se je li sam sud, kao i njegov sastav, nudio dovoljno jamstava kako bi se isključila svaka legitimna sumnja glede njegove nepristranosti.

Subjektivni test se odnosi na osobnu nepristranost suca koja se mora pretpostaviti dok se ne dokaže suprotno (npr. dokaže se njegovo neprijateljstvo ili zlonamjernost iz osobnih razloga), a objektivni test se najviše odnosi na hijerarhijske i druge veze između suca i drugih sudionika u postupku. To su činjenice koje se ne odnose na samo ponašanje suca, a mogu potaknuti sumnju glede njegove nepristranosti. Naime, Europski sud uvijek ponavlja da je važno povjerenje javnosti u sudove. Stoga se svaki sudac kod kojeg postoji opravdani strah od pristranosti treba izuzeti.

Međutim, valja napomenuti da ne postoji čvrsto razgraničenje između subjektivne i objektivne nepristranosti jer ponašanje suca može dovesti ne samo do objektivnih bojazni glede nepristranosti s gledišta vanjskog promatrača (objektivan test) već može otvoriti i pitanje njegova ili njezina osobnog uvjerenja (subjektivan test) ([Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugala \[VV\]](#), br. 55391/13, 57728/13 i 74041/13., stavak 146., 6. studeni 2018.).

S obzirom da podnositeljica nije dovela u pitanje osobnu nepristranost suca B.B. u postupku, Europski sud je svoju analizu u predmetu usmjerio na pitanje jesu li sumnje podnositeljice u nepristranost Ustavnog suda bile objektivno opravdane. Primijetio da se kao ključno pitanje u postupcima koji su se vodili pred hrvatskim sudovima nametnulo pitanje vjerodostojnosti podnositeljčine obrane. Vrhovni sud zauzeo je stav da su tvrdnje koje je podnositeljica iznijela u svoju obranu bile nelogične te da nisu bile potkrijepljene dokazima. Predmetno utvrđenje u svojoj presudi potvrdio je i Općinski sud u Novom Zagrebu, a ustavnost te presude Ustavni sud je ispitivao u svjetlu navoda podnositeljice da su hrvatski sudovi pogrešno utvrdili da je njezina obrana bila neuvjerljiva. Posljedično, kako Vrhovni tako i Ustavni sud, analizirali su pitanje vjerodostojnosti podnositeljčine obrane i ocjenjivali osnovanost predmeta zbog čega su rješenja citiranih sudova neodvojivo povezana, a sudac B.B. sudjelovao je u donošenju oba rješenja ([Scerri protiv Malte](#), br. 36318/18, stavci 69. – 77., 7. srpnja 2020.).

Imajući u vidu da je vijećanje sudaca prije donošenja odluka tajno, nemoguće je utvrditi koliki je utjecaj sudac B.B. stvarno imao pri donošenju rješenja Vrhovnog i Ustavnog suda. Stoga, činjenica da sudac B.B. nije samostalno donio odluke protiv podnositeljice zahtjeva već kao član tročlanog sudačkog vijeća nije odlučujuća pri ocjeni objektivne nepristranosti Ustavnog suda ([Morice protiv Francuske \[VV\]](#), br. 29369/10, stavak 89., ECHR 2015).

Prethodna razmatranja bila su dostatna Europskom sudu za zaključak da sastav Ustavnog suda nije jamčio njegovu nepristranost i nije ispunio konvencijske standarde temeljem objektivnog testa.

Stoga je u utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije.

Za utvrđenu povredu Europski sud je žrtvi utvrđene povrede dodijelio 762 EUR na ime troškova i izdataka.

Analiza odluke

Strancarić protiv Hrvatske zahtjev br. 7011/19

čl. 6. stavka 1. Konvencije – nepristran sud

Nepristranost Ustavnog suda nije dovedena u pitanje – zahtjev podnositeljice neosnovan

Dana 9. srpnja 2024. Europski sud je donio odluku o nedopuštenosti zahtjeva podnositeljice u predmetu [Strancarić protiv Hrvatske](#) smatrajući njezin zahtjev očigledno neosnovanim.

Kao i u predmetu [Kalčićek protiv Hrvatske](#) podnositeljica zahtjeva smatrala je da je sudjelovanje suca u ustavnosudskom postupku nakon što je prethodno sudio u parničnom postupku u kojem je ona bila stranka, bilo suprotno zahtjevu nepristranosti zajamčenim člankom 6. stavkom 1. Konvencije (kako temeljem subjektivnog tako i objektivnog testa). Naime, sudac A.A. je 1996. g. kao sudac pojedinac Općinskog suda u Zagrebu donio presudu u parničnom predmetu u kojem je ona bila stranka, temeljem koje je pokrenut ovršni postupak (pred Općinskom sudom u Novom Zagrebu), a koji ovršni postupak je ispitivao Ustavni sud u vijeću u kojem je sudjelovao i sudac A.A. protiv kojeg su i podnositeljica i njezin punomoćnik podnijeli kaznene prijave i druge predstavke. Konkretno, punomoćnik podnositeljice je tijekom postupka pred Općinskim sudom u Zagrebu podnio predstavku protiv suca A.A. ističući da ga je predmetni sudac omalovažavao te odbio zabilježiti njegovu primjedbu na sadržaj zapisnika, no iz dostavljene predstavke predsjednik suda nije mogao utvrditi nikakvo omalovažavajuće ponašanje. Ujedno, A.A. je opovrgnuo da je imao namjeru dotičnog uvrijediti. S druge strane, podnositeljica je protiv suca A.A. podnijela dvije kaznene prijave optužujući ga da je „protuzakonito i neregularno vodio sudski proces o nepostojećim novcima“, no iste prijave su odbačene od strane Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu. Također, podnositeljica zahtjeva neuspješno je podnijela i predstavke na rad suca A.A. Ministarstvu pravosuđa i Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa.

Prigovor podnositeljice istaknut pred Europskim sudom u vezi s postojanjem osobne pristranosti suca A.A. počivao je na pretpostavci da je on bio upoznat s predstavkama i kaznenim prijavama koje su ona i njezin punomoćnik podnijeli protiv njega zbog čega je jamačno postupao s predrasudama.

Europski sud je primijetio da je od svih prigovora na njegov rad sudac A.A. mogao znati samo za predstavku podnesenu Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa te predstavku

koju je punomoćnik podnositeljice podnio predsjedniku općinskog suda na njegov rad. Međutim, iz odluke Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa nije se mogao razaznati identitet podnositelja prijave, jer je u njoj bilo samo naznačeno da je odluka donesena po „neanonimnoj“ prijavi podnesenoj protiv suca A.A. u vezi s njegovim postupanjem u postupku pred općinskim sudom, zbog čega je malo vjerojatno da bi sudac A.A. iz dobivenih informacija mogao napraviti poveznicu između predstavke i ustavne tužbe podnositeljice o kojoj je naknadno odlučivao. Navedeno je tim manje vjerojatno jer podnositeljica u svojoj ustavnoj tužbi nije spominjala postupak ili presudu iz 1996. Imajući na umu da se u primjeni subjektivnog testa, osobna nepristranost suda mora pretpostaviti dokle god ne postoji jasan dokaz za suprotan zaključak, ([Kyprianou protiv Cipra \[VV\]](#)¹, br. 73797/01, stavak 119., ECHR 2005-XIII), predmetna predstavka podnositeljice u danim okolnostima, sama po sebi, ne može biti dovoljna za pobijanje te pretpostavke. U odnosu pak na predstavku koju je protiv suca A.A. podnio punomoćnik podnositeljice zbog prigovora na njegov rad, Europski sud je cijenio da je A.A. opovrgnuo bilo kakvu namjeru da uvrijedi punomoćnika. Također, od podnošenja predstavke do donošenja odluke Ustavnog suda prošlo je približno 17 godina te je malo vjerojatno da je nakon toliko vremena ta predstavka punomoćnika podnositeljice imala takav utjecaj na suca A.A. da bi i dovela u sumnju njegovu osobnu nepristranost.

Imajući na umu da vanjski dojam može biti od određene važnosti ili, drugim riječima, „ne samo da se pravda mora izvršavati, mora se i vidjeti da se ona izvršava“ ([Micallef protiv Malte \[VV\]](#), br. 17056/06, stavak 98., ECHR 2009), Europski sud je ocjenjivao i jesu li podnesene predstavke protiv suca A.A. mogle dovesti do objektivne nepristranosti iz perspektive vanjskog promatrača. No, kako podnositeljica nije iznijela dokaze da je sudac A.A. zbog podnesenih predstavki pokazao bilo kakvo neprijateljstvo prema njoj Europski sud nije utvrdio postojanje sumnji koje bi legitimno dovele u pitanje objektivnu nepristranost suca ([Rustavi 2 Broadcasting Company Ltd i drugi protiv Gruzije](#), br. 16812/17, stavci 358. – 362., 18. srpnja 2019.).

Nadalje, uspoređujući povezanost parničnog i ustavnosudskog postupka, odnosno presudu koju je A.A. kao sudac pojedinac Općinskog suda u Zagrebu donio s odlukom Ustavnog suda u čijem je donošenju sudjelovao, Europski sud je zaključio da materijalna pitanja koja su ispitivala oba suda nisu bila povezana na način koji bi doveo u pitanje nepristranost suca ([Warsicka protiv Poljske](#), br. 2065/03, stavci 40. – 45., 16. siječnja 2007.). Naime, u parničnom postupku odlučivalo se o postojanju duga podnositeljice prema drugoj privatnoj osobi te njezinoj obvezi da isti podmiri, dok je Ustavni sud odlučivao o osnovanosti i ustavnosti rješenja o ovrsi kojim je naložena prodaja podnositeljici kuće kako bi se otplatio dug prema banci. Jedina poveznica između ta dva predmeta bila je u činjenici da se privatni vjerovnik, kao i banka, trebao namiriti u istom ovršnom postupku od prodaje nekretnine.

Ujedno, Europski sud nije smatrao da se sudac A.A. trebao izuzeti od odlučivanja iz postupka pred Ustavnim sudom na vlastitu inicijativu jer, tragom prethodno istaknutih utvrđenja, nije postojao niti jedan zakonski razlog zbog kojeg je morao odmah prekinuti svaki rad na tom predmetu niti je postojala druga okolnost koja je mogla dovesti u sumnju njegovu nepristranost zbog koje bi morao obavijestiti predsjednika suda² (suprotno [Škrli protiv Hrvatske](#), br. 32953/13, stavci 43. – 45., 11. srpnja 2019.).

---

¹ Sažetak presude dostupan je i na [hrvatskom jeziku](#).

² Članci 71. i 72. Zakona o parničnom postupku (NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23)

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da u predmetu podnositeljice nepristranost Ustavnog suda nije dovedena u pitanje, zbog čega je zahtjev podnositeljice proglasio očigledno neosnovanim.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava